

**Akademie múzických umění v Praze
Hudební a taneční fakulta**

Hudební umění
Zpěv

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Antonín Dvořák a jeho cyklus Večerní písně

Patrik Hradecký

Vedoucí práce: prof. Mgr. art. Helena Kaupová

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, duben 2024

**The Academy of Performing Arts in Prague
Music and Dance Faculty**

Art of Music
Voice

BACHELOR'S THESIS

Antonín Dvořák and his cycle of Evening songs

Patrik Hradecký

Thesis supervisor: prof. Mgr. art. Helena Kaupová
Awarded academic title: BcA.

Prague, april 2024

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem

Antonín Dvořák a jeho cyklus Večerní písně

vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů. Práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

Praha, dne .....

.....

podpis

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce profesorce Mgr. art. Heleně Kaupové za odborné vedení a poskytnutí cenných rad a informací při zpracování mé bakalářské práce.

Dále bych chtěl poděkovat i respondentům, studentům AMU Praha, obor Zpěv a operní režie, které jsem v mých rozhovorech oslovil.

Abstrakt

Bakalářská práce pojednává o českém hudebním skladateli Antonínu Dvořákovi a jeho známém písňovém cyklu s názvem *Večerní písně*. Hlavním cílem a posláním této bakalářské práce je přiblížit čtenáři tuto známou českou osobnost hudební scény, hudebního skladatele, který je spjat s českou romantickou hudbou 19. století.

V práci se dále zabývám vznikem písňového cyklu, obsahem a porovnáním se stejnojmenným cyklem v tvorbě Bedřicha Smetany. Další kapitoly tvoří informace o životě a tvorbě autora textu tohoto písňového cyklu, kterým byl Vítězslav Hálek.

Ve výzkumné části bakalářské práce jsem oslovil respondenty formou kvalitativní metody – rozhovoru a získal tak potřebné informace k danému tématu. Sběr dat probíhal individuálním rozhovorem s respondenty, kteří odpovídali na předem připravené otázky. Jelikož chci dosáhnout kvalitativního výzkumu, oslovil jsem pět respondentů. Jeden student z 1. ročníku, tři studenti ze 2. ročníku a jeden student ze 3. ročníku bakalářského studia.

Bakalářská práce by mohla být nápomocná studentům vysokoškolského studia se zaměřením na zpěv a operu, kteří si ve svém studiu vyberou právě cyklus *Večerních písní* od Antonína Dvořáka. Dozví se zde, které písně byly pro interprety náročné, jak na ně působily, ale práce může také posloužit všem čtenářům, kteří by se chtěli blíže seznámit s cyklem *Večerních písní* od Antonína Dvořáka a se skladatelem samotným.

Klíčová slova: Antonín Dvořák, *Večerní písně*, skladatel 19. stol., písňový cyklus, Vítězslav Hálek, písňová tvorba

Abstract

The bachelor thesis deals with the Czech composer Antonín Dvořák and his famous song cycle called *Evening Songs*. The main aim and mission of this bachelor thesis is to introduce the reader to this well-known Czech personality of the music scene, a composer who is associated with Czech romantic music of the 19th century.

In the thesis, I also deal with the origin of the song cycle, its content and comparison with the cycle of the same name in the works of Bedřich Smetana. The next chapters contain information about the life and work of the author of the lyrics of this song cycle, who was Vítězslav Hálek.

In the research part of the bachelor's thesis, I addressed the respondents in the form of a qualitative method – an interview and thus obtained the necessary information on the topic. The data collection was carried out through individual interviews with the respondents who

answered pre-prepared questions. Since I want to achieve qualitative research, I approached five respondents. One student from the first year, three students from the second year and one student from the third year of undergraduate studies.

The Bachelor's thesis could be helpful for undergraduate students majoring in singing and opera who choose Antonín Dvořák's Evening Song cycle in their studies. They will learn which songs were challenging for the performers and how they affected them, but the thesis can also serve all readers who would like to learn more about the cycle of Evening Songs by Antonín Dvořák and the composer himself.

Key words: Antonín Dvořák, Evening songs, 19th century composer, song cycle, Vítězslav Hálek, song production

Obsah

Úvod	1
1 Osobnost hudebního skladatele Antonína Dvořáka	2
1.1 Život Antonína Dvořáka	4
1.2 Předkové Antonína Dvořáka	6
1.3 Skladatelská činnost	7
1.4 Dílo Antonína Dvořáka	7
2 Vítězslav Hálek	10
2.1 Kritika sbírky a její ohlas	12
3 Cyklus Večerní písně od Antonína Dvořáka	13
4 Cyklus Večerní písně od Bedřicha Smetany	15
4.1 Porovnání cyklu Večerní písně od A. Dvořáka s B. Smetanou	16
5 Výzkumná část	18
5.1 Metodika výzkumu	18
5.2 Výzkumný vzorek	18
5.3 Interpretace výzkumu	19
5.4 Výpovědi respondentů	19
6 Shrnutí	22
Závěr	23
Seznam použité literatury a pramenů	24
Seznam příloh	25

Úvod

Bakalářská práce pojednává o Antonínu Dvořákovi, významném českém hudebním skladateli a jeho písňovém cyklu s názvem Večerní písně. Tuto sbírku písní jsem si sám vybral, neboť jsem z tohoto cyklu několik písní zpíval. Kromě opery, které se ve svém studiu věnuji, se též zabývám lidovou písní. Cyklus Večerních písní se zařadil k oblíbeným písňovým cyklům Antonína Dvořáka a v jeho odkazu si zaslouženě získal místo v srdcích posluchačů po celém světě.

Rozhodl jsem se, že se podrobněji seznámím se životem hudebního skladatele Antonína Dvořáka, o kterém lze bez nadsázky napsat, že je jedním z nejslavnějších hudebních skladatelů. Je také autorem nejhranějších skladeb v českých dějinách hudby, ale i v zahraničí. Je symbolem české kultury pro celý svět.

Dále se budu v mé bakalářské práci zabývat spisovatelem Vítězslavem Hálkem, který k tomuto písňovému cyklu napsal textovou předlohu. Chtěl bych také tuto tvorbu porovnat s tvorbou dalšího významného českého skladatele Bedřicha Smetany, který byl rovněž tvůrcem písňového cyklu se stejnojmenným názvem Večerní písně. Tento cyklus od Bedřicha Smetany se charakterově velice odlišuje. Je romantický, radostný a veselý, ale cyklus Antonína Dvořáka je velice pochmurný a smutný. Dvořák cyklus napsal v raném období svojí tvorby a téměř až do své smrti jednotlivé písně stále upravoval.

Ve výzkumné části bakalářské práce jsem oslovil studenty Hudební akademie múzických umění v Praze, obor Zpěv a operní režie, kteří rovněž byli interprety Dvořákova cyklu. Položil jsem jim několik otázek, z nichž jsem se dozvěděl, jak na ně tvorba hudebního skladatele zapůsobila, jak se jim písně zpívaly, zda byly pro ně interpretačně a technicky obtížné.

Cílem této práce je přiblížit čtenáři hudbu Antonína Dvořáka prostřednictvím jeho písňového cyklu Večerní písně. Dále poukázat na to, jaký vliv měly lidové melodie a přírodní motivy na jeho tvorbu. To bylo také hlavním důvodem, proč jsem si tohoto hudebního skladatele a autora písňového cyklu Večerní písně vybral a zvolil si ho jako téma mé bakalářské práce.

1 Osobnost hudebního skladatele Antonína Dvořáka

Antonín Dvořák, rodným jménem Antonín Leopold Dvořák, žil v 19. století, byl a je považován za jednoho z nejvýznamnějších hudebních skladatelů romantismu. Jeho hudba je známá pro svoji originalitu, bohatost melodií, harmonií a rytmů. Stal se populárním zejména díky svým symfoniím, koncertům a operám.

Podařilo se mu prosadit se svými díly na mezinárodní scéně. Měl velký vliv na vývoj české hudební kultury a je známý po celém světě svou nezaměnitelnou skladební stylistikou, která kombinuje české lidové motivy s evropskými hudebními tradicemi.

Antonín Dvořák měl opravdu silné pouto k lidové hudbě. Tato láska byla zakořeněna v jeho dětství, když poslouchal lidové písně a hudbu svých rodičů a sousedů v malé vesnici Nelahozeves. Tato inspirace se promítá do mnoha jeho skladeb, které obsahují prvky české lidové hudby. Aktivně se angažoval v podpoře české hudební identity prostřednictvím hudby. Jeho díla často obsahují motivy a témata českého folkloru, což mu vyneslo mnoho obdivu v jeho oblasti.¹

Ovládal hru na několik hudebních nástrojů. V mládí se učil hrát na housle, později přešel na violu, na kterou se zaměřoval a poté na varhany. Jeho znalost hry na tyto nástroje mu byla nápomocna při komponování.

Osobnost Antonína Dvořáka lze charakterizovat jako skromnou a pracovitou. Byl oddaný svému umění a trpělivě pracoval na zdokonalení svých hudebních kompozic. Měl silné rodinné hodnoty a byl oddaný manžel a otec. Jeho manželka Anna mu byla velkou oporou a inspirací. Společně měli devět dětí, z nichž několik zemřelo již v dětství. Dvořák se o svou rodinu pečlivě staral a svou lásku k nim často vyjadřoval v dopisech, ale i v hudbě.²

Navzdory jeho osobním ztrátám a životním výzvám se Antonín Dvořák stal jedním z nejuznávanějších skladatelů. Jeho díla jsou nadále velkou inspirací pro skladatele v celém hudebním světě. I on sám v různé míře a různým způsobem navazoval na Bedřicha Smetanu nebo Richarda Wagnera.

---

¹ <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10087924982-znate-je-dobre/205562230460002/>

² <https://www.antonin-dvorak.cz/zivot/zivotopis/>

V českých zemích je Dvořák považován za národního skladatele právě díky jeho významnému přínosu české hudbě a kultuře. Jeho hudba je stále symbolem českého ducha a identity.

Celkově lze říci, že osobnost hudebního skladatele Antonína Dvořáka byla jedinečná kombinace talentu, pracovitosti, pokory a vášně pro hudbu.

Na následujících fotografiích je Antonín Dvořák jako student a na druhém snímku již v pokročilejším věku.³

Obr. č. 1 Hudební skladatel A. Dvořák – student

Obr. č. 2 Hudební skladatel A. Dvořák ve středním věku v roce 1882

---

³ <https://www.supraphon.cz/novinky/1855-antonin-dvorak>

Josef Bohuslav Foerster o Antonínu Dvořákovi napsal: „*Neznám mezi žijícími skladateli hudebními jména, jež by dovedlo jako toto rozechvěti veškeré struny mého nitra. Antonín Dvořák! Podléhám naprosto a rád opojivému zvuku jeho lyry, ztrácím všechnu schopnost kritisovati, slyším-li jeho skladby, a stávám se jen posluchačem, jenž až do posledních výběžků svých nervů spolucítí, jenž spolu zpívá, jásá, pláče a sní, nepocituje pro okamžiky břemenažití a jeho nekonečného smutku...*“.⁴

Obr. č. 3 Rodný dům A. Dvořáka v Nelahozevsi

1.1 Život Antonína Dvořáka

Hudební skladatel Antonín Dvořák se narodil 8. září 1841 v malé vesničce Nelahozeves nedaleko Prahy manželům Františkovi a Anně Dvořákovým jako první z devíti dětí. V roce 1847 začal chodit do obecné školy. V hudbě začal své vrstevníky převyšovat, tak ho otec svěřil učiteli a hudebníkovi Josefu Spitzovi, u něhož začal malý Antonín hrát již v šesti letech na housle a od něhož otec očekával, že bude synovy vlohy rozvíjet. Od mládí projevoval výjimečný hudební talent.

---

⁴ ŠOUREK, O.: *Dvořák ve vzpomínkách a dopisech*, Praha 1938, s. 13

V letech 1853 až 1856, když pobýval ve Zlonicích, se začal učit podle rodinné tradice řeznickému řemeslu. Zanedlouho se Antonína ujal místní učitel a varhaník Antonín Liehmann. Vynikající hudebník, kterým Liehmann bezesporu byl, brzy u Dvořáka rozeznal vynikající talent a mladého Antonína začal vyučovat hudební teorii, hru na housle, němčinu, hru na klavír, varhany a violu. Z této doby vznikaly Dvořákovy prvotiny, polky. Přesto bylo ale Dvořákovu dětství přece jen úzce spjato s vypomáháním v otcově živnosti a s přípravou na její převzetí.⁵

Liehmannovi se ale nakonec přece jen podařilo přesvědčit Františka, otce Antonína Dvořáka, že mimořádný talent jeho syna zasluhuje soustavnou péči a vzdělání, a to může poskytnout jen odborný hudební ústav. Na podzim v roce 1857 se tak Antonín Dvořák stěhuje do Prahy.⁶

V šestnácti letech pak studoval na varhanické škole v Praze, kde se zdokonaloval ve hře na různé hudební nástroje a tuto školu absolvoval v roce 1859. Od roku 1862 hrál také na violu v orchestru Prozatímního divadla, jehož dirigentem se roku 1868 stal Bedřich Smetana.

Po absolvování školy pak pracoval jako varhaník, klavírista, violista, dirigent a houslista. Věnoval se také pedagogické činnosti, byl učitelem, hudebním pedagogem a posléze profesorem. Věnoval se také komponování. Vytvořil též řadu významných děl, včetně opery *Rusalka* a *Symfonie č. 8*.

Zajímavý je také Dvořákův osobní život, který poznamenalo mnoho významných událostí. Pro zlepšení své životní situace a zvýšení svých příjmů začal vyučovat hru na klavír a seznámil se tak se svojí budoucí manželkou Annou Čermákovou.

V roce 1873 se s ní oženil a měli spolu devět dětí, ale do jeho života patřily i tragické události, jimiž byla smrt několika dětí v útlém věku, ale i smrt manželky Anny.⁷

V roce 1895 se stal profesorem Pražské konzervatoře a vychoval řadu významných českých hudebních skladatelů, kterými byli Vítězslav Novák, Oskar Nedbal a Josef Suk starší. Ten se seznámil s dcerou Antonína Dvořáka, s Otílií a v roce 1897 se s ní také oženil. Stal se tak Dvořákovým zetěm.

---

⁵ https://slovník.ceskyhudebnislovník.cz/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1119

⁶ DÖGE, K.: *Antonín Dvořák*, Národní muzeum – České muzeum hudby 1997, s. 33 – 37

⁷ BURGHAEUSER, J.: *Antonín Dvořák*, Praha 2006, s. 13

Na sklonku života se Antonín Dvořák často ohlížel za svojí dosavadní tvorbou. Chtěl, aby jeho dílo, hlavně z oblasti opery, bylo zanecháno pro budoucí generace. Hudební skladatel se chtěl zapsat do dějin hudby jako autor symfonické, komorní, ale i operní tvorby.

Když Antonín Dvořák zemřel 1. května 1904 ve věku 62 let v Praze na cévní mozkovou příhodu, jeho smuteční obřad se konal v kostele sv. Salvátora v Praze. Skladatel byl následně pochován na Vyšehradském hřbitově. Jeho hudební dědictví zůstává nezaměnitelné a jeho díla jsou interpretována a uznávána po celém světě.⁸

Obr. č. 4 – Hrobka skladatele Antonína Dvořáka s jeho bystou vytvořená Ladislavem Šalounem (Vyšehradský hřbitov – Slavín)⁹

1.2 Předkové Antonína Dvořáka

Příbuzní a předci Antonína Dvořáka byli obyčejní lidé, jejichž životy jsou spojeny většinou s venkovským prostředím období 19. století. Jeho praděd Jan Dvořák i děd Jan Nepomuk Dvořák pocházeli z Nelahozevsí, kde měli pronajatý řeznický krámk. Jeho otec František Dvořák se vyučil řezníkem a po sňatku s Annou Zdeňkovou, dcerou šafáře lobkovického panství si pronajali hostinec, který spolu s řeznictvím provozovali.

---

⁸ DÖGE, K.: *Antonín Dvořák*, Národní muzeum – České muzeum hudby 1997, s. 228 - 234

⁹ <https://encyklopedie.praha2.cz/plastika/764-antonin-dvorak-vysehradsky-hrbitov-hrob-14-35>

Hudba však v rodině Dvořákových byla považována jen za příjemné zpestření každodenní všednosti a způsob přivýdělku. Brzy ale bylo jisté, že tomu bude u Antonína jinak.

Zetěm Antonína Dvořáka se stal po sňatku s dcerou Otilií v roce 1898 hudební skladatel Josef Suk. Dcera Magdaléna se stala koncertní pěvkyní a s manželem Karlem Šantrůčkem neměli žádné děti. Další z jeho dcer, Anna, se provdala za Josefa Sobotku, se kterým měla dvě děti. Syn Jiří, vnuk Antonína Dvořáka byl fotbalový vicemistr z roku 1934.¹⁰

1.3 Skladatelská činnost

„Dvořák intenzivně studoval hudební díla velkých mistrů, ale tvořil také hudbu vlastní.

Skladatelská činnost Antonína Dvořáka se dá zdokumentovat k roku 1861.“

Jeho počátky této činnosti se však nesetkaly s velkým ohlasem. Významným způsobem do Dvořákovy tvorby zasáhl pražský rodák a hudební kritik, Eduard Hanslick, který působil ve Vídni. Ten Dvořáka doporučil spolu s Johannesem Brahmssem nakladateli hudebních děl Fritzovi Simrockovi, pro něhož pak Dvořák napsal první řadu Slovanských tanců.

V roce 1873 dokonce získal uznání za svoji skladbu Moravské dvojzpěvy. Toto uznání ho velice v této činnosti povzbudilo, ale motivovalo i v jeho další hudební kariéře.¹¹

Jeho skladatelský talent brzy oslovil mnoho Čechů, ale i cizinců. V roce 1892 přijal Antonín Dvořák nabídku z USA na místo ředitele Národní konzervatoře v New Yorku. Během tohoto působení napsal několik velice významných skladeb, včetně 9. symfonie op. 95, zvaná též Novosvětská, či Z Nového světa. Tato symfonie patří k nejkrásnějším skladbám Antonína Dvořáka a k nejlepším dílům světové symfonické tvorby.

1.4 Dílo Antonína Dvořáka

Dílo Antonína Dvořáka je považováno za jedno z vrcholů evropského hudebního romantismu. Jeho hudba je pozoruhodná pro svoji emotivní sílu, jedinečnost, lyrickou krásu a bohatství orchestrálních barev. Jeho hudební práce měla významný vliv na další generace hudebníků a dodnes je jeho dědictví nepřehlédnutelné ve světě klasické hudby. Jeho symfonická a koncertní hudební díla jsou tradiční součástí repertoáru významných orchestrů po celém světě. Proslavil se hlavně symfoniemi, nástrojovými koncerty, vokálně

---

¹⁰ ŠTĚDRŮŇ, B.; NOVÁČEK, Z. a ČERNUŠÁK, G. (ed.). *Československý hudební slovník osob a institucí*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1963., s 276

¹¹ Berkovec, Jiří: Antonín Dvořák. Praha: Supraphon 1969., s. 123-128

instrumentálními skladbami, komorní hudbou, ale i operami. Úspěšné je i jeho vokálně instrumentální dílo Stabat Mater, které sám v Roayl Albert Hall dirigoval a které složil po smrti své dcery Růženy. Setkal se zde s ohromujícím úspěchem, neboť na koncert přišlo více jak 12 tisíc diváků a Dvořák tak získal velice silné vazby na anglickou hudební scénu, kde ho vynikající výkony souborů sborového zpěvu motivovaly k dalšímu úsilí skládání skladeb vokálně instrumentálního charakteru.¹²

Složil jedenáct oper a z těch nejvýznamnějších, které Antonín Dvořák napsal, jsou opery Rusalka, Jakobín, Čert a Káča, Armida a Dimitrij. Nejznámější opery Rusalku a Armidu napsal ve Vysoké u Příbrami, kde pobýval s rodinou. Inspirací mu byl český folklor a také české pohádky, které využil v opeře Čert a Káča a Jakobín. Dále napsal méně uváděné opery Alfred, Král a uhlíř, Šelma sedlák, Tvrdé palice a Vanda.

Napsal devět symfonií a pět symfonických básní. Zhudebnil tak texty ze sbírky Kytice od Karla Jaromíra Erbena. Jsou to např. Holoubek, Polednice, Vodník nebo Zlatý kolovrat. K oblíbeným instrumentálním skladbám patří velká instrumentální skladba Slovanské tance, op. 46. Z jeho komorní tvorby se taktéž proslavily 3 smyčcové kvartety. Byl to Kvartet B dur, D dur a e moll. Tyto kvartety byly částečně ovlivněny hudbou světových hudebních skladatelů, jako byl například Franz Liszt a Richard Wagner.¹³

Pro tyto kvartety je charakteristické užití krásně barevných, moderních, ale také odvážných harmonií. Po výrazové stránce lze konstatovat, že jsou kvartety energičtější oproti předchozím dílům Antonína Dvořáka. Hudba je tak velice kontrastní a dramaticky vypjatá.

Dále vytvořil koncert pro housle, op. 11, klavír, op. 33, violoncello, op. 144, Biblické písně, op. 99, tance a pochody, polonézy, valčíky, serenády, op. 22, suity, op. 98, přede hry, rapsodie, romance, fanfáry, skladby pro orchestr, oratoria, kantáty, mše, op. 86, klavírní kvintet, op. 81, smyčcový kvintet, op. 97, sextety, tria a spoustu dalších významných děl.

Spolu s Bedřichem Smetanou byl průkopníkem novodobé české hudby v linii vrcholného romantismu.

---

¹² https://slovník.ceskyhudebnislovník.cz/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1119

¹³ DÖGE, K. *Antonín Dvořák*, Národní muzeum – České muzeum hudby 1997, s. 83 – 93

Antonín Dvořák je považován za hudebního génia. Jeho skladatelská činnost je tak obsáhlá, že čítá přes 400 skladeb. Jsou to např. opery, symfonie, symfonické básně, vokální a vokálně instrumentální díla, komorní a klavírní skladby, koncerty, sbory a písně.¹⁴

Obr. č. 5 Podpis hudebního skladatele A. Dvořáka

A black and white photograph of a handwritten signature in cursive script. The signature reads 'Antonín Dvořák' and is written in dark ink on a light background. The signature is fluid and elegant, with a long, sweeping underline that extends to the right.

---

¹⁴ <https://www.antonin-dvorak.cz/co-jste-nevedeli/>

2 Vítězslav Hálek

Vítězslav Hálek, vlastním jménem Václav Hálek, se narodil 5. července 1835 v Praze, v rodině drobného obchodníka. Již od mládí projevoval výjimečný talent pro literaturu a básnictví. Přestože pocházel z prostředí, které nebylo příliš privilegované, rodiče mu vytvořili domácí prostředí, které podporovalo jeho intelektuální zájem o českou kulturu a jazyk.

Po absolvování měšťanské školy začal Hálek studovat na gymnáziu v Praze, kde se setkal s dalšími mladými intelektuály, kteří sdíleli jeho nadšení pro obrození českého národa. Během těchto let se začal intenzivně zajímat o českou literaturu a začal psát své první básně.

Po ukončení studia na gymnáziu se Hálek zapsal na Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Během svých univerzitních let se setkal s dalšími významnými osobnostmi českého kulturního života, včetně Karla Jaromíra Erbena a Václava Beneše Třebízského. Tyto kontakty a inspirace hrály klíčovou roli v jeho literárním vývoji.¹⁵

Během studia na univerzitě začal Hálek publikovat své první básně v časopisech a literárních almanaších. Jeho tvorba rychle získala uznání a popularitu na české literární scéně. V roce 1858 začal spolupracovat s časopisem "Časopis Musea království Českého", kde publikoval své básně a povídky.

Hálek se stal významným novinářem a redaktorem. Spoluzakládal a redigoval časopisy jako "Národní listy" a "Česká včela", které hrály klíčovou roli v šíření myšlenek národního obrození a podpoře české identity.

V roce 1860 vydal svou první básnickou sbírku "Večerní písně", která se setkala s pozitivním přijetím a uznáním kritiky i čtenářů. Jeho básně, plné lyrické síly a jemného citu, oslovily široké spektrum čtenářů a etablovaly ho jako významného básníka své doby.

Jedná se o lyrickou prvotinu tohoto básníka, přestože ne úplně první sbírku, neboť tou byla romantická epická skladba Alfred z roku 1858. Jsou to především milostná vyznání a jsou tak pravým opakem této epické tragické skladby, která ale nedosáhla takového úspěchu a ohlasu jako Večerní písně. Před vydáním sbírky Večerní písně Vítězslav Hálek některé otisky v almanachu Máj již v roce 1858.

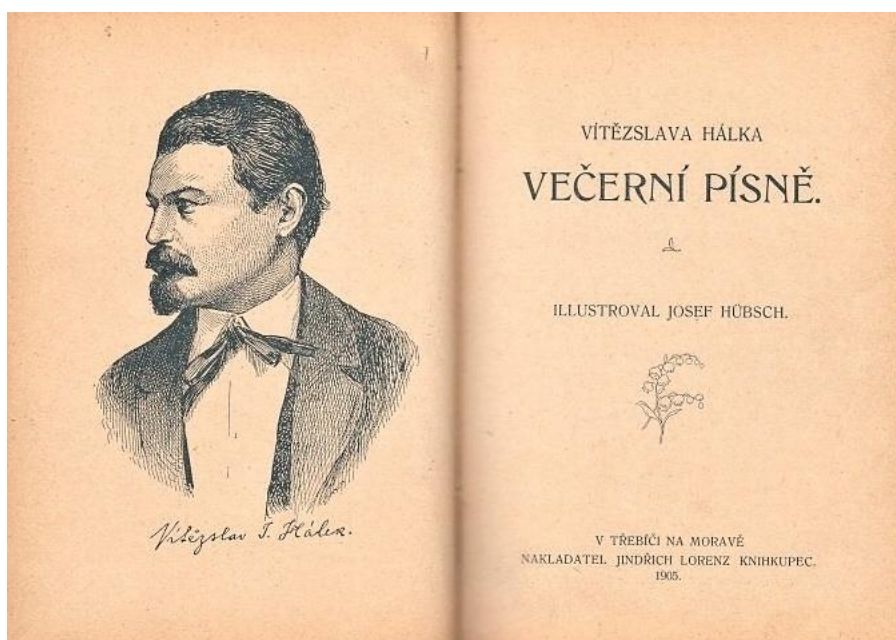
---

¹⁵ HÁLEK, Vítězslav.: *Večerní písně.* Praha: 1891., s. 70–73

Vítězslav Hálek se stal spolupracovníkem hudebního skladatele Antonína Dvořáka. V roce 1859 napsal stejnojmennou sbírku lyrických milostných básní s názvem Večerní písně, jejíž texty byly roku 1876 zhudebněny právě Antonínem Dvořákem a roku 1879 pak Bedřichem Smetanou. Oba hudební skladatelé využili ke zhudebnění jen určité části milostných básní ze sbírky Vítězslava Hála, ale každý podle svého vlastního výběru.

Vítězslav Hálek zemřel předčasně ve věku 35 let dne 8. ledna 1874 v Praze. Přestože jeho život byl krátký, jeho literární odkaz zůstává významný. Jeho dílo, plné citu, národního cítění a uměleckého mistrovství, nadále inspirovalo další generace českých spisovatelů a čtenářů.

Obr. č. 6 Ukázka úvodní stránky ze sbírky Večerní písně vydaná v roce 1905

Sbírka od Vítězslava Hála obsahuje šedesát pět krátkých milostných básní, které psal pro svoji žačku Dorotu Horáckovou, kterou si později vzal za manželku. Básně ve sbírce nemají nadpisy, ale autor je pouze čísloval. Mají jednoduchý rým, dost často gramatický, což znamená, že se rýmují vždy stejné mluvnické tvary slov, jako je například druhu-kruhu, vadne-padne atd. Dále také větná stavba je přirozeně hovorová a básně mají písňovou formu a připomínají tak lidové písně. Ve verších se také opakuje básnický přívlastek a personifikace, což je ožívání neživých věcí.

Důležitá byla také Hálova práce s intonací, která se opakuje v 1. a 3. a dále ve 2. a 4. verši. Láska ve sbírce je opěvována jen jako obecná, která dává světu smysl bez erotického podtextu a ani milovaná dívka není charakterizována svojí tělesnou krásou.

Častými motivy jsou například květiny, jaro, rodina, nebo probouzející se příroda. Dokonce spisovatel Hálek opěvuje přírodu a lásku jako dvě největší hodnoty světa a zdůrazňuje, že je lepší zemřít než žít bez lásky.

Zde uvádím dvě krátké ukázky ze sbírky. V první ukázce je téma probouzející se přírody a rozkvetlé zahrady. A ve druhé ukázce je téma jarní přírody.¹⁶

Ukázka č. 1	<i>Tys jenom ještě poupátko jež sotva vzešlo do světa, a přece na Tvé tváři už překrásná růže vykvétá.</i>	<i>A růže ta tak spanilá a tak milouneké vůně, že duše k ní zahořela a srdce po ní stůně.</i>
--------------------	--	---

Ukázka č. 2	<i>Přilítlo jaro z daleka a všude plno touhy vše tlačilo se k slunci ven, že snilo sen tak dlouhý.</i>	<i>Vylítly z hnízd pěnkavy a drobné děti z chýše a pestré kvítí na lukách přesladkou vůni dýše.</i>
--------------------	--	---

2.1 Kritika sbírky a její ohlas

Po samotném vydání sbírky se začalo diskutovat, zda je toto dílo původní. Hálkovi bylo vytýkáno, že při psaní nebyl vůbec originální, ale že jeho texty působí jako průměrné básničky.

Básně v Hálkových Večerních písních na první pohled vypadají velice naivně, ale zase na druhou stranu působí na čtenáře velice příjemně a uvolněně. Proto také čtenáři přijali sbírku velice dobře, protože samotné verše na ně působily radostně a byly srozumitelné. Jejich smysl je opravdu nedocenitelný, ale ten nemůžeme odhalit hned, nýbrž až s odstupem času.

---

¹⁶ https://web2.mlp.cz/koweb/00/03/65/01/18/vecerni_pisne.pdf

3 Cyklus Večerní písně od Antonína Dvořáka

Cyklus Večerních písní, které napsal Antonín Dvořák, nepatří sice k těm nejznámějším, ale představují dokonalé spojení mezi lyrickou melodií a poetickým textem.

Sbírka obsahuje 12 písní, o nichž ale není doloženo, zda byly komponovány jako celistvý cyklus nebo zda vznikaly v časovém odstupu. Všechny jsou strofické s přehledným klavírním doprovodem a lze v nich rozeznat vliv německých romantiků, hlavně Schuberta a Schumanna.

Dvořákova hudba vytváří atmosféru klidu a nostalgie, která zasahuje do srdcí svých posluchačů. Skladby jsou laděny do intimních tónů, které odrážejí krásu a klid večerních chvil. Díky své univerzální přitažlivosti a dojemné emocionální síle zůstává tento cyklus Večerních písní nezapomenutelnou součástí Dvořákova hudebního dědictví, které i v současné době oslovuje a inspiruje posluchače celého světa.

Cyklus Večerních písní je tvořen dvanácti větami, či opusy.

1. *Ty hvězdičky tam na nebi*
2. *Mně se zdálo, žes umřela*
3. *Já jsem ten rytíř z pohádky*
4. *Když Bůh byl nejvíc rozkochán*
5. *Umlklo stromů šumění*
6. *Přilítlo jaro zdaleka*
7. *Když jsem se díval do nebe*
8. *Vy malí, drobní ptáčkové*
9. *Jsem jako lípa košatá*
10. *Vy všichni, kdo jste stísnění*
11. *Ten ptáček*
12. *Tak jak ten měsíc*

Antonín Dvořák je vydával postupně s různými opusovými čísly a u různých nakladatelstvích, například nakladatelství Hofmeister, Schlesinger nebo v nakladatelství Františka Urbánka.¹⁷

---

¹⁷ <https://www.antonin-dvorak.cz/dilo/vecerni-pisne-op-3-op-9-op-31-b61/>

12. píseň s názvem *Tak jak ten měsíc* Dvořák k vydání nikdy neposkytl a ve svém rukopise ji označil poznámkou "slabá".

Některé písně Dvořák věnoval svému příteli, barytonistovi Národního divadla Josefu Lvovi. Ten také s velkým úspěchem provedl dvě z písní k premiéře, kdy Dvořák hrál na klavír na tzv. Dvořákově večeři 16. září 1882 v Táboře. Dvě písně *Mně se zdálo* a *Já jsem ten rytíř* upravil Dvořák jako klavírní part pro malý orchestr. Tato verze byla provedena poprvé 6. prosince 1882 v Praze s orchestrem Národního divadla a s dirigentem Adolfem Čechem.

Jeho texty dodaly Dvořákově hudbě hloubku a emotivní rozměr, který pomohl vytvořit atmosféru intimních a melancholických písní.¹⁸

---

¹⁸ <https://www.antonin-dvorak.cz/dilo/vecerni-pisne-op-3-op-9-op-31-b61-text/>

4 Cyklus Večerní písně od Bedřicha Smetany

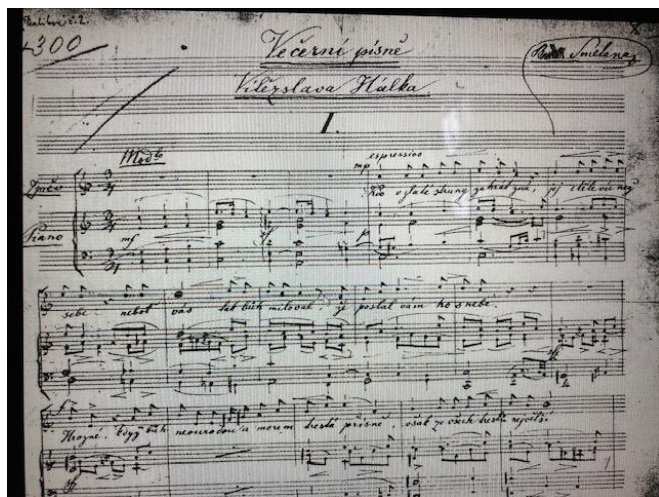
Hudební skladatel Bedřich Smetana, jehož dvousté výročí narození v letošním roce oslavujeme, byl vynikajícím hudebním skladatelem, který je právem považován za ryze národního hudebního skladatele. Skládal opery, sbory, symfonické básně, ale i písně. Ty však byly pro něj spíše na okraji jeho hudební tvorby. Cyklus Večerní písně na slova spisovatele Vítězslava Háška je tvořen pěti skladbami.

1. *Kdo v zlaté struny zahrát zná*
2. *Nekamenujte proroky*
3. *Mně se zdálo*
4. *Hej, jaká radost v kole*
5. *Z svých písní trůn Ti udělám*

Bedřich Smetana byl básněmi od Vítězslava Háška velice zaujat a líbily se mu, neboť slova některých z nich mu připomínaly jeho vlastní osudy. Například uvedu báseň *Nekamenujte proroky*, což byla připomínkou štvánice proti osobě Bedřicha Smetany nebo touha po uznání práce v umělecké branži a cestě hudebníka je báseň *Kdo v zlaté struny zahrát zná*, život stárnoucího člověka s různými zdravotními i sociálními problémy je báseň *Mně se zdálo*, dále ztráta milované bytosti s takovým odlehčením situace je báseň *Hej, jaká radost v kole*. První dvě písně jsou takové vznešené a další jsou zase ladění komornějšího a působí dosti diskrétně a závěrečná píseň *Z svých písní trůn Ti udělám* je zase taková vřelá, dalo by se říci milostná a vzrušující, což je Smetanovská snaha nepodlehnout, ale zachovat si vlastní způsob života a žití.

Celý cyklus je harmonický a s hlubokým vnitřním prožitkem samotného hudebního skladatele Bedřicha Smetany.

Obr. č. 7 B. Smetana – rukopis písňového cyklu Večerní písně

4.1 Porovnání cyklu Večerní písně od A. Dvořáka s B. Smetanou

Cyklus Večerních písní od obou hudebních skladatelů se vyznačuje mnoha společnými rysy, ale i rozdíly. Oba cykly jsou velice významnými hudebními díly, které sdílejí podobné téma, kterým je večer a příroda a nesou známky romantického cyklu. Jsou tedy považovány za vrcholné dílo české vokální literatury. Inspirací pro oba skladatele byla česká lidová poezie, ale i lyrické a melancholické prvky. Jsou ceněny hlavně pro hloubku emocí a schopnost přenést posluchače jak na český venkov, tak do přírody. Můžeme však mezi oběma stejnojmennými cykly objevit i mnoho rozdílů.

Antonín Dvořák se více zaměřoval na text písní a vše se snažil vyjádřit hudbou. Naopak Bedřich Smetana zase více zdůrazňoval vizuální a barevné prvky v hudbě.

Cyklus od A. Dvořáka je cyklus dvanácti písní pro sólový zpěv a klavír, které začal skladatel tvořit již v roce 1876. Tato data ale nejsou zcela jistá, písně mohly vzniknout i o něco dříve. Odpovídalo by tomu hlavně zhudebnění veršů, neboť to právě postrádá charakteristické prostředky, které dříve Dvořák využíval. Je také možné, že celý cyklus nebyl vytvořen najednou, ale v určitém časovém období a můžeme v něm spatřit vliv německých romantiků, jako byl například Schubert nebo Schumann.

Dvořák v této sbírce dokázal zachytit úžasně atmosféru těchto textů a promítnul ji do hudby. Vytvořil tak velice působivé a emotivní skladby, byl však ve srovnání s Bedřichem Smetanou více konzervativní.

Bedřich Smetana vytvořil cyklus pěti písňových skladeb s klavírním doprovodem, které zkomponoval v letech 1875 až 1876. Názvy jednotlivých písní navozují obraz večerního kraje, ticha a melancholie.

Smetanova hudba se zaměřuje na propracovanost klavírního doprovodu, kdy jednotlivé písně mají až impresionistický charakter, což se projevuje hlavně v barevnosti a vizuálním ztvárnění krajiny.

Charakter Dvořákovy hudby je hluboce zakořeněn v české lidové hudbě a má lyricko – emotivní povahu, kdežto Smetana se více zaměřuje na vizuální vyjádření a atmosférické vyobrazení kraje.

Hudba je také ovlivněna českými lidovými prvky a vyjadřuje jeho osobní vztah k české lidové kultuře a spolupráci s významnými básníky té doby. Tyto prvky se vzájemně propojily a Dvořáka inspirovaly k vytvoření tohoto cyklu, který dodnes oslovuje mnoho posluchačů svojí hloubkou emocí, a hlavně svojí krásou.

5 Výzkumná část

5.1 Metodika výzkumu

Název méj bakalářské práce je *Antonín Dvořák a jeho cyklus Večerní písně*. Jelikož jsem potřeboval zjistit co nejvíce informací o tomto písňovém cyklu, tak jsem nejprve vyhledával v odborné literatuře. Ve výzkumné části mé práce jsem se rozhodl oslovit vybrané studenty Hudební akademie múzických umění v Praze, obor Zpěv a operní režie a položit jim několik otázek, týkajících se této problematiky.

Cílem mého výzkumu bylo zjistit, jaké nejčastější písně z cyklu *Večerní písně* od Antonína Dvořáka si studenti vybírali, které se jim zpívaly lehce, které naopak pro ně byly obtížné, jak dlouho jim trvalo jejich nastudování a co by mohli případně poradit svým spolužákům při výběru a jejich nácviu.

Data od respondentů jsem získával pomocí rozhovoru. V mém případě má rozhovor své opodstatnění. Potřeboval jsem zjistit subjektivní prožívání a pocity respondentů při interpretaci písní z cyklu *Večerní písně* od Antonína Dvořáka, případně jejich zkušenosti s interpretací stejnojmenného cyklu od Bedřicha Smetany. Rozhovor se mi jevil pro moji bakalářskou práci jako metoda nejvhodnější.

Postupoval jsem podle předem připraveného a sepsaného okruhu otázek. Dělal jsem si poznámky a využíval jsem také diktafon pro lepší autenticitu respondentů. Jejich výpovědi jsem nijakým způsobem neupravoval.

5.2 Výzkumný vzorek

Celkem jsem oslovil pět respondentů z Hudební akademie múzických umění v Praze v oboru Zpěv, operní režie. Byli to: jeden student 1. ročníku, tři studenti 2. ročníku a jeden student 3. ročníku bakalářského studia. Výběr respondentů byl dán jejich zájmem podílet se na tvorbě méj bakalářské práce. Dalším kritériem byla skutečnost, zda se s písněmi cyklu *Večerní písně* od A. Dvořáka už v minulosti setkali a mají tedy nějaké osobní zkušenosti. Bohužel jsem nemohl oslovit studentů více, neboť technická obtížnost písní mnohým studentům bakalářského studia nedovoluje tyto písně nazpívat, proto jsem je k mým rozhovorům využít nemohl.

Studentům jsem položil celkem 10 otázek. Podrobné znění otázek uvádím v příloze č. 1. Zpočátku jsem pokládal otázky zjišťovací, kde jsem chtěl znát věk respondentů, ročník studia a hlasový obor. Často se totiž stává, že jsou ke studiu do 1. ročníku přijímáni studenti, kterým

je více než 25 let, neboť se pokoušeli o přijetí na Hudební akademii múzických umění opakovaně.

5.3 Interpretace výzkumu

Výzkumu jsem podrobil celkem pět respondentů, jak uvádím v předešlé kapitole č. 5.1 a pro větší přehlednost o zkoumaných respondentech uvádím tabulku č. 1.

Tabulka č. 1 Tabulka respondentů

Respondent	Ročník	Věk	Hlas. obor	Píseň číslo
Č. 1	1	23	Tenor	2
Č. 2	2	26	Baryton	3,7,8,10,11
Č. 3	2	22	Soprán	3
Č. 4	2	25	Baryton	7
Č. 5	3	23	Baryton	10,12

Dílčí cíle výzkumu:

- Zjistit, jak studenti oboru Zpěv a operní režie vnímají osobnost Antonína Dvořáka a jeho cyklus Večerní písně
- Jak se zamýšleli a co ovlivnilo výběr písně z cyklu, jak si vybírali píseň z cyklu Večerní písně a jaká byla nejčastější interpretovaná píseň a proč (nálada, emoční rozpoložení...)
- Zjistit, která z písní byla pro studenty Hamu technicky nejnáročnější

5.4 Výpovědi respondentů

Respondent č.1

Student je posluchačem prvního ročníku a je mu 23 let, hlasový obor je tenor. Z cyklu Večerní písně od A. Dvořáka zpíval píseň *Mně zdálo se, žeš umřela*. Píseň zpíval již v 18 letech. Píseň pro něj byla náročná hlavně z hlediska dechu v kombinaci s délkou písně. Skladbu vybral dřívější profesor zpěvu. Co se týče problému, tak to byly hlavně problémy s dechem u dlouhých frází, které respondent nezvládl udýchat. Nácvik písně trval dva týdny a působila na něj velice smutně a stísněně. Bral to jako povinnost se píseň naučit. Hudebního skladatele Antonína Dvořáka vnímá jako známou českou osobnost a velikána.

Respondent č.2

Další respondent je studentem druhého ročníku, je mu 26 let a jeho hlasový obor je baryton. Zřejmě s ohledem na jeho věk zpíval písně *Já jsem ten rytíř z pohádky*, *Když jsem se díval do nebe*, *Vy malí, drobní ptáčkové*, *Vy všichni, kdo jste stísnění* a *Ten ptáček*. První píseň z tohoto cyklu zpíval již ve 21 letech, tehdy jako hlasový obor tenor. Rovněž mu písně vybrala učitelka sólového zpěvu a podle náročnosti mu nácvik trval v rozmezí jednoho až dvou týdnů. V 16 letech také zpíval písně z cyklu *Večerní písně* od B. Smetany. Mohl tedy porovnat, že pro něj písně od A. Dvořáka byly náročnější. Byly pro něj velice smutné, pochmurné a evokovaly u něj také negativní náladu, smutek a nenavazovaly na sebe tak, jako u B. Smetany. Vzhledem k napsané poloze písni byly pro něj největším problémem přechodové tóny. Nejlépe se mu zpívala píseň *Ten ptáček* a *Vy malí, drobní ptáčkové*. Antonína Dvořáka považuje za nejvýznamnějšího skladatele 19. století.

Respondent č. 3

Tento respondent je studentem druhého ročníku bakalářského studia, je mu 22 let a hlasový obor je soprán. Z cyklu *Večerních písní* od A. Dvořáka zpíval píseň *Ty hvězdičky* již ve 3. ročníku na konzervatoři, což bylo asi v 17 letech. Píseň vybral profesor zpěvu. Právě z hlediska tak nízkého věku byla píseň náročná hlavně dechově, ale i intonačně.

Problém s dechem byl velice častý a mnohdy se stalo, že respondentovi nemohl vystačit dech do konce fráze. Nácvik písně z tohoto důvodu trval asi tři měsíce, zpívaná byla jen jedenkrát na koncertě, pak ji s učitelem odložili, ale už se k opakování nikdy nevrátili. Píseň byla náročná a nezpívala se studentovi dobře. Skladatele Antonína Dvořáka má za hudebního génia a fascinujícího muže.

Respondent č. 4

Tento respondent je studentem druhého ročníku bakalářského studia oboru zpěv a je mu 25 let. Píseň, kterou mu vybral opět učitel zpěvu, byla píseň z cyklu od A. Dvořáka *Když jsem se díval do nebe*. Poprvé píseň zpíval ve 22 letech na konzervatoři a byla vybrána jako píseň povinná pro pěveckou soutěž, ale respondent se nakonec soutěže neúčastnil. Byla pro něj melodická, líbila se mu, působila na něj vcelku pozitivně, nebyla dlouhá, text se učil dobře. Co bylo pro respondenta těžké, byl rozsah písně, neboť nemohl vyzpívat vyšší pasáže písně. Píseň se intenzivně učil asi jeden měsíc. Když se řekne Antonín Dvořák, tak respondentovi se vybaví jeho dětství. Jeho strýc miloval Antonína Dvořáka a společně si zpívali melodie z tvorby skladatele.

Respondent č. 5

Posledním respondentem je posluchač třetího, závěrečného ročníku bakalářského studia, kterému je 23 let. Z písňového cyklu *Večerní písně* od A. Dvořáka zpíval píseň *Ten ptáček*. Hlasový obor studenta je baryton a písně nazpíval v 19 letech na základě výběru učitelky sólového zpěvu pro pěveckou soutěž. Píseň se soustavně učil asi tři týdny. Píseň na studenta působila pozitivně, výběr se mu líbil a nejvíce ho na skladbě fascinoval klavírní doprovod. Píseň se mu zpívala dobře, evokovala u něj probouzející se jarní přírodu. Hudebního skladatele respondent vnímá jako historickou postavu, o které se učili ve škole v souvislosti s nejvýznamnějšími skladateli v Evropě.

6 Shrnutí

Na základě vyjádření respondentů jsem zjistil následující informace.

Respondenti, studenti HAMU vnímají osobnost Antonína Dvořáka velice kladně, dokonce někteří mají jeho tvorbu, ale i některé písně z cyklu *Večerní písně*, v oblibě. Někteří jeho tvorbu považují za srdcovou záležitost. Většina studentů vnímá Antonína Dvořáka vedle Bedřicha Smetany jako důležitého hudebního skladatele české hudební scény. Všichni oslovení studenti zpívali z tohoto cyklu alespoň jednu píseň a někteří mohli dokonce srovnávat svoje zkušenosti se stejnojmenným cyklem písní od Bedřicha Smetany.

Cyklus *Večerních písní* hodnotí z hlediska nálady a emočního rozpoložení jako velice pochmurný, smutný, evokující spíše melancholickou náladu. Z hlediska náročnosti interpretace jednotlivých písní z celého cyklu je určitě kladen velký důraz na úroveň pěvecké vyspělosti zpěváka, ale i na jeho zkušenosti. Pro interpretaci písní je důležitá již dobrá pěvecká technika.

Z pohledu zpěváka nelze jednoznačně říci, která píseň z celého písňového cyklu je nejnáročnější a naopak. Většinou odpovídali respondenti podle subjektivního názoru, uměleckého dojmu a podle toho jaké písně zpívali. Celkově ale tento cyklus hodnotí jako velice náročný.

Píseň, kterou studenti vnímají pozitivně, je píseň *Já jsem ten rytíř z pohádky*, která u nich opravdu evokuje českou pohádku. A mají k ní kladný a vřelejší vztah než u některých ostatních, které působí pochmurně.

Z osobní zkušenosti mohu říci, že jsem z cyklu od Antonína Dvořáka zpíval výběr písní. Technická stránka písní je velice náročná, ale určitě to za vynaložené úsilí stojí. Písně se mi zpívaly dobře, tento cyklus jsem si oblíbil. Z cyklu od Bedřicha Smetany jsem zpíval 4 písně a opět mohu říci, že se mi rovněž zpívaly velice dobře. Dokonce mi ani nevadily archaické výrazy.

Závěr

Svoji bakalářskou práci s názvem *Antonín Dvořák a jeho cyklus Večerní písně* jsem rozdělil do dvou na sebe navazujících částí. První část je teoretická, kde jsem se snažil přiblížit osobnost hudebního skladatele Antonína Dvořáka. Jeho narození, rodinu, skladatelskou činnost a jeho celoživotní dílo. Zvláště jsem se zaměřil na hudební písňový cyklus *Večerní písně*. Tento cyklus se stejnojmenným názvem jsem porovnal s dalším hudebním velikánem, kterým byl Bedřich Smetana. Další část práce jsem věnoval básníku Vítězslavu Hálkovi, jehož texty Antonín Dvořák následně zhudebnil a staly se předlohou pro jeho písňový cyklus *Večerní písně*.

Druhá část bakalářské práce je výzkumná, kde jsem pomocí polostrukturovaného rozhovoru získal informace od pěti respondentů, kteří nějakou píseň z tohoto cyklu *Večerní písně* nastudovali a podělili se se mnou o své zkušenosti.

Myslím si, že si tuto práci může přečíst jak laik, tak poslouží studentům Hudební akademie v oboru Zpěv, kteří se mohou dozvědět zajímavosti ze života hudebního skladatele, ale hlavně o cyklu *Večerních písní*, který je vlastně průřezem celého Dvořákova života.

Z mého pohledu je toto téma velice zajímavé. I já jsem zpíval písně ze stejnojmenného cyklu *Večerní písně* od hudebního skladatele Antonína Dvořáka i Bedřicha Smetany. V písních Antonína Dvořáka se odráží jeho celoživotní nálada, věk, energie, pocity v hudbě a posluchač tak může dobře rozpoznat jeho životní etapy.

Na základě vlastních zkušeností při studiu písňového cyklu od Bedřicha Smetany se můj zájem obrátil ke Dvořákovým *Večerním písním*.

Seznam použité literatury a pramenů

Odborná literatura

- Berkovec, Jiří: Antonín Dvořák. Praha: Supraphon 1969.
- BURGHAUSER, Jarmil: Antonín Dvořák. Praha 2006, 2. vyd. ISBN 80-86791-26-2
- DVOŘÁK, Antonín. Dvořákova čítanka: články a skladby: na paměť 25. výročí smrti Ant. Dvořáka; uspoř. Otakar Šourek. 3.vyd. Praha: Státní nakladatelství, 1946.
- DÖGE, K.: Antonín Dvořák, Národní muzeum – České muzeum hudby 1997. ISBN 978-80-7429-297-2
- FUČÍKOVÁ, Renata. Antonín Dvořák. Praha. 2012. ISBN 978-80-7252-409-9
- HÁLEK, Vítězslav. Večerní písně. 11. vyd. Městská knihovna Praha: I. L. Kober, 1891
- SCHREIBER, Josef. Antonín Dvořák: kronika o jeho životě a díle. Moravská Ostrava: Josef Lukasík, 1941.
- ŠOUREK, Otakar: Antonín Dvořák, Praha 1941.
- ŠOUREK, Otakar: Dvořák ve vzpomínkách a dopisech, Topičova edice, Praha 1938,
- ŠOUREK, Otakar: Život a dílo Antonína Dvořáka. díl 3, 2. vyd., Praha 1956.
- ŠTĚDRŇ, Bohumír; NOVÁČEK, Zdenko a ČERNUŠÁK, Gracian (ed.). Československý hudební slovník osob a institucí. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1963.
- VYSLOUŽIL, Jiří a Jiří FUKAČ. Slovník české hudební kultury. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 8070584629.

Internetové odkazy

- <https://www.antonin-dvorak.cz/co-jste-nevedeli/>
- <https://www.antonin-dvorak.cz/dilo/vecerni-pisne-op-3-op-9-op-31-b61-text/>
- <https://www.antonin-dvorak.cz/dilo/vecerni-pisne-op-3-op-9-op-31-b61/>
- <https://www.antonin-dvorak.cz/zivot/zivotopis/>
- <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10087924982-znate-je-dobre/205562230460002/>
- <https://encyklopedie.praha2.cz/plastika/764-antonin-dvorak-vysehradsky-hrbitov-hrob-14-35>
- https://slovník.ceskyhudebnislovník.cz/index.php?option=com_mdictionary&task=reco rd.record_detail&id=1119
- <https://www.supraphon.cz/novinky/1855-antonin-dvorak>
- https://web2.mlp.cz/koweb/00/03/65/01/18/vecerni_pisne.pdf

Seznam příloh

Příloha č. 1

Otázky jako podklad pro rozhovor s respondenty

1. Kolik je ti let?
2. V jakém ročníku na HAMU studuješ?
3. Jaký jsi hlasový obor?
4. Jakou píseň z cyklu Večerní Písně od A. Dvořáka jsi zpíval(a)?
5. V kolika letech jsi píseň zpíval(a)?
6. Byla pro tebe píseň náročná, v čem?
7. Vybíral(a) sis píseň sám(sama) nebo tě s výběrem pomáhal učitel?
8. Vyskytl se při nácvičce písně nějaký problém? A jaký?
9. Jak dlouho tě trvalo píseň nacvičit?
10. Byl(a) jsi s písní na pěvecké soutěži? Na jaké?

Ty hvězdičky tam na nebi

Ty hvězdičky tam na nebi,
to veliké jsou světy;
a já bych jenom věděl rád,
jaké tam tvory vsety.

Zda také někdo odtamtud
se k nám sem dolů dívá,
a jestli tam, jako zde já,
o lásce písně zpívá.

Mně zdálo se

Mně zdálo se, žes umřela;
slyšel jsem zvonit hrany,
a pláče bylo, kvílení
a nářku na vše strany.

Tak divně Ti tam ustlali!
Na hrob Ti kámen dali
a abych na něj napsal verš
mne vlídně požádali.

Ó lidé, lidé z kamene,
zde srdce mé si mějte,
a co jsem ještě nezpíval,
to do kamene vrejte.

Mé lásce jste nevěřili
a zhrdli mými slovy,
když bude kámen mluvit k vám,
snad vám to lépe poví.

Když bůh byl nejvíc rozkochán

Když bůh byl nejvíc rozkochán,
tu lidské srdce stvořil,
a pak na věčnou památku
v ně svoji lásku vložil.

A když pak na něm utkvělo
to oko jeho věští,
radostí až se rozplakal,
když viděl vše to štěstí.

Leč při tom pláči do srdce
se jedna slza vkradla,
jako ta rosa v kalíšek,
a na samé dno padla.

A proto láska velký bol,
leč bol tak sladký, milý,
že škoda srdcí nastokrát,
jež bol ten necítily.

A proto láska štěstí půl
a polovic je muka,
leč když se slza rozvlní,
tu leckdy srdce puká.